

կը տեսնէր որ դեռ ամեն բան չ'ըսի ինչ որ պէտք էր ըսել եւ ինչ որ կուգէր մինչեւ խաբարին (2) անգամ ապաստէ ինձի Ս. Պետրոսի հրապարակին մէջտեղ, պէտք չէ որ լռեմ եւ ինձի պարտք է շարունակել:

Մոնա. Տիւրանու իւր համբաւաւոր ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԵԱՆՅՈՒՄ մէջ այս վատիկանեան ժողովոյն վրայ, զուրցած է եւ իրաւամբ, որ եթէ մենք անսխալ հրատարակենք զՊիոս Թ. ի հարկէ եւ բնական տրամաբանութեամբ պիտի ստիպուինք նաեւ անսխալ ճանչնալ բոլոր իւր նախորդները: Արդ ահաւասիկ, Ս. եղբարք իմ պատմութիւնը իւր իշխանական ձայնը կը բարձրացունէ զձեզ աներկբայ ընկուհամար որ քանի մը պապեր սխալեցան. դուք բողոքեցէք եւ ժխտեցէք: Ես պատմութեամբ կը խօսիմ:

Վիկտոր պապը (192ին) հաստատեց Մոնտանեան աղանդը, ետքը դատապարտեց զայն:

Մարկելլինոս (296-303ին) կուսակաշտեցաւ, Վեստայի տաճարը մտաւ եւ խուռնի մատոյց դիւցունդն. Դուք պիտի ըսէք որ սկիւր գտնուեցաւ, բայց ես պիտի պատասխանեմ. Յիսուսի Քրիստոսի փոխանորդ մը կը մեռնի, բայց չուրանար:

Լիբերիոս (358) ընդունեցաւ Անաստասի դատապարտութիւնը եւ խոստովանեցաւ Արիոսականութիւնը աքսորաբէն ետ կանչուելու եւ նորէն իր գահին վրայ հաստատուելու համար:

Քնորիոս (623ին) միակամադուանաց կողմը միտեցաւ. հայրն Գրադրի բացայայտ ապացուցած է զայն:

Դերիգոր Ա. (378-90ին) Նեոկանուանէ դանդաղ կ'ըսէր Նիքեոսի Երկրորդին անունը կ'առնուէր, եւ ընդհանրապէս Պոնտիական Պ. (607-8) կ'առնուէր այս տիտղոսը փոխաւ հայրապապն կայսերէն:

Թաուրիոս Բ. (1088-1099ին) եւ Եւգենիոս Գ. (1143-1153ին) կը անօրինակ մեղադարձուէին, Յուլիոս Բ. (1309ին) եւ Պիոս Գ. (1560ին) կ'արգիւնէր զայն:

Եւգենիոս Գ. (1143-39ին) Պաղիէ-այի ժողովքը եւ Պոնտիական եկեղեցեաց մէջ բաժակին վերադարձը կը հաստատէ. (Երկու տեսակաւ հաղորդուի.) եւ նոյնը յետոյ կը կոչէ Պիոս Բ. (1638ին):

Անդրիանոս Բ. (867-872ին) քաղաքական ամուսնութեան վաւեր ըլլալը կը յայտնէ. Պիոս Է. (1800-1823) կը դատապարտէ զայն. Քսենտոս Ե. (1583-1590) կը հրատարակէ Ս. Դրոց տպագրութիւն մը եւ կոնդակաւ մը կը յանձնէ ընթերցանել զայն. Պիոս Է. կ'արգելու անոր ընթերցումը:

Կղեմէս Ժ. (1773) կը քակտէ Յիսուսեան կարգը (Տիգրիսէր թարիգաթը) զոր հաստատել էր Պողոս Գ. Պիոս Է. վերստին կը հաստատէ զայն:

Բայց ինչո՞ւ ասանկ հեռաւոր ապացոյցներ կը փնտռենք. Մեր Ս. Հայրը Պիոս Թ. որ հոս ներկայ է, իր կոնդակին մէջ յորում ժողովոյն կանոնները կուտայ՝ եթէ ինքը ժողովքը չըրացած մեռնի, ո՞չ ապաքէն կը ոչընչացունէ բոլոր այն բաները որ անցելոյն մէջ իրեն հակառակ կրնան ելլել՝ նաեւ եթէ իւր նախորդաց վրճիւններէն յառաջ եկած ըլլան. եւ արդարեւ եթէ Պիոս Թ. ՅԱԹՈՒՈՅ հրամայեց, իւր գերեզմանին խորէն

(2) Իւզէրինտէ տիրի տիրի ինսան եագ-տըզարը աթէշ տիմէր իսթէր:

ալ չէր կրնար հնազանդութիւն պահանջել իրեն յաջորդ եկեղեցւոյ թագաւորներէն:

Անվերջանալի կ'ըլլայ, Ս. եղբարք, թէ ձեր աչաց դիմաց դնելու ըլլամ Պապերուն հակասութիւնները իրենց վարդապետութեանց մէջ. Ուրեմն եթէ դուք ներկայ Պապին անսխալութիւնը հրատարակելու ըլլաք, բռնի պիտի հարկադրէք ըսել, ուրիշ բան է որ անկարելի եղած բանն ալ ապացուցանել ջանաք, թէ՛ Պապերը հակասական եղած չեն, եւ կամ պէտք է քարոզէք թէ Հոգին Սուրբ ձեզի յայտնեց որ պապական անսխալութեան սկիզբն է 1871 էն. Պիոսի կառնա՞ք այսչափ յանգիւնել:

Ժողովուրդը թերեւս անտարբեր կ'ըլլան աստուածաբան խնդրոց նկատմամբ, որուն կարեւորութիւնը ոչ կ'իմանան եւ ոչ ալ կ'զգան. բայց սկիզբները որչափ ալ անտարբեր ըլլան, հետեւեալք տեսնելէն ետքն ալ անտարբեր պիտի չ'ըլլան: Մի խաբէք ուրեմն ինքզինքնիդ. եթէ հրատարակէք պապական անսխալութեան վարդապետութիւնը, բողոքականք որ մեր հակառակորդներն են, այնչափ աւելի համարձակ յաղթութիւն պիտի կանգնեն, որչափ որ պատմութիւնը ունին ձեռուընին մեզի հակառակ եւ իրենց նպատակը մինչդեռ մենք անոնց դէմ ուրիշ բան չունինք բայց եթէ մեր ժխտումները ի՞նչ պիտի ըսենք իրենց, եթէ հասարակութեան դիմացէն կարգաւ անցունեն Հռովմայ եպիսկոպոսները Պապական մինչեւ Պիոս Թ.:

Ա՛հ, եթէ ամէնքը Պիոս Թ. ի պէս ըլլային, կատարելապէս կը յաղթանակէինք. բայց աւա՜ղ, այդպէս չէ. ԱՂԱՂԱԿՆԵՐ. ԼՈՒԹԻՒՆ, ԼՈՒԹԻՒՆ. ԲԱՆԱԿԱՆՆԵՐ Ե՛, ԲԱՆԱԿԱՆՆԵ՛:

Մի՛ պողաք, Տեարք իմ. Պատմութեան վախճալը յաղթուիլ ըսել է. եւ միանգամայն եթէ Տիւրքի բոլոր ջոկերը պատմութեան վրայէն անցունէք, անոր մէկ էջն ալ չէք կրնար չ'ընել. Թողուցէք որ խօսիմ. եւ նիւթոյս կարեւորութիւնը որչափ որ կը ներքէ համառօտ պիտի անցնիմ:

Վիգիլիոս պապը (538ին) Բելիսարէն դնեց պապութիւնը, որ Յուստինիանոս կայսեր տեղական էր. իրաւ է որ խօսքին դրժեղով բան մը չվճարեց, Կանոնակա՞ն է ուրեմն այս կերպով պապական խոյրը ձեռք բերելը: Կազմակերպութիւնը ժողովքը բացարձակ դատապարտել էր այդ գործը: Նոյն ժողովոյն կանոնաց միոյն մէջ կը կարդանք. «որ այն եպիսկոպոսը որ դրամով ձեռք կը ձգէ եպիսկոպոսութիւնը, զրկուի անկէ եւ ինչայ իւր աշխիճանէն»:

Եւգենիոս Գ. պապը (1143) Վիգիլիոսին հետեւեցաւ. Ս. Բեռնարդոս, իւր դարուն պայծառ աստղը, յանդիմանեց զպապը ըսելով իրեն «կըրնամ ցուցունել ինձի մէկ անձ մը Հռովմայ այս մեծ քաղքին մէջ, որ ըզբեղ իրերէ պապ ընդունի՝ առանց ոսկի եւ արծաթ ընդունած ըլլալու»:

Պապ մը, Ս. եղբարք իմ, որ դըրամոյ սեղան կը բարձրացունէ տաճարին դռներուն քով, միթէ կրնայ այնպիսին ի հոգւոյն Սրբոյ ներշնչեալ ըլլալ. Կրնայ այնպիսին զեկեղեցին անսխալապէս ուսուցանելու իրաւունքն ունենալ:

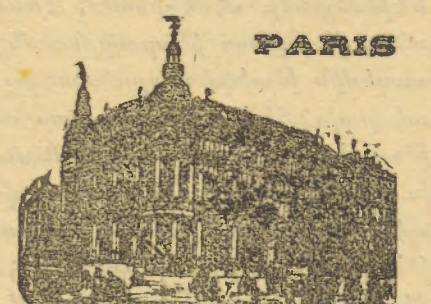
Աղէկ գիտե՛ք Յորմոզդի պատմութիւնը, եւ չէք կրնար ըսել որ ես աւելի մեծցունելով կը պատմեմ. ըստեփանոս ԺԱ. անթաղ թողուց ասոր

մարմինը. քահանայապետական ըզգեստները հազցուց եւ անոր մատուները կտրեց որոնցմով օրհնութիւն կուտար, եւ Տիւրք (1) գեաղներու տալով դիակը՝ հրատարակեց որ անիկայ ստեղծուին եւ անվաւեր էր. Ետքը ժողովուրդն ալ զինքը բանտարգեց, թունաւորեց ու խեղդեց, բայց տեսէ՛ք իրաց արդարադատ վախճանը. Իմոմանոս Ստեփաննոս յաջորդը եւ Յովհաննէս Ժ. նորէն Յորմոզդի համբաւը վերականգնեցին:

(Տէ՛ւ-Ֆ)

(1) Բոմաստն ճէրէեան խէն ըրմազ տըր:

PARIS

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Demander

Le MAGNIFIQUE ALBUM ILLUSTRÉ renfermant 554 gravures inédites de Robes, Confections, Articles pour toilettes de Dames et Enfants, Vêtements pour Hommes, etc., ainsi que la nomenclature de tous les tissus en Soieries, Lainages, Indiennes, Toiles etc. etc., qui

Vient de Paraître.

L'envoi en est fait GRATIS ET FRANCO contre demande en franchise adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie à Paris.

Les expéditions pour l'Égypte, la Turquie d'Europe et d'Asie sont faites franco de port jusqu'à Marseille à partir de 25 fr. A partir de 200 fr. expéditions franco de port jusqu'à destination, moyennant un tarif à forfait d'un tant pour 100, variant suivant l'importance de la commande et la destination, ou franco Marseille au choix de l'acheteur.

Tout colis postal contenant pour 50 fr. de marchandises payées d'avance, est expédié entièrement franco de port jusqu'à la dernière station desservie par le service des colis postaux.

Ի Լ Ա Վ Է Լ Ի

Ս Ս Լ Ն Օ Մ Է

1889

ՍԷՆՏԻՍԵՆ ՄԱՍՍՈՒՍ

— — —

Ի Լ Ա Վ Է

ԹԱՅՈՒԼԱԹԼԸ ԲԵՇՖԻ ԲԻԻԵԱ

(Ընդարձակ Երազհան)

Պու սալնամէ 60 ար բարեւա սաթընադտէ օլուպ, վէ մէրբէզ մահէլի, Իսթանպուլտա Չազմադճըլար Եօզուլունտա վազը 17 նիւմէթօլու Տէֆթէրճի Մանուկ աղա Կրճիքեանը:

QUINA-LAROCHE

ԵԼՐՈՒՄ

Իշպու ԿԻՆԱ-ԼԱՐՈՇԵ, էյոյն ատի պիւ մուալիճէ օլմաբու, իւլա ճիտտի իւլմ վէ իմէք զահմէթ իւլէ վիճուտէ կէլմիշ տիր, շէօլէ քի, պուշու թէրթիպ վէ Բիստա էտէն զաթ, պիւլիւք միւքեաթաթլարա նայիլ օլմուշ տուր. Եանի 16 պիւն ֆրանդըլէզ նազուտ պիւր միւքեաթաթա նայիլ օլտուդտան ազազա, պիւր չօզտա ալթուն վէ սայիլ միտալար ալթը տըր:

Պու մուալիճէն թէրթիպ իշին, իւլ քէրրէ քիւքիւնըն էսասը ալընդաւտան սօնրա, զահմէթ լէզիզ վէ զահմէթ լաթիթ պիւր իւլիլ Եաթըլմըշ տըր. Իշթէ Գիւլա Աարօլուն, սայիլ պու Եօլտա մուալիճէն քեաթֆէսիւտէն զիւտաւ ալթալըլընըն տըր վէ հիքմէթի պուշտա տըր: Պու իլաճ միտէ իւլիւնէթիւնի տէֆ իսիպ, իշթաճ աշար, զանա զուլվէթ վիլիլ, վէ կէլմէն նէօպէթիլի վէ սայիլտեթիէ տէֆ իտէր:

Փարիս, 22 վէ 19 Տրուս սօզազընտա վէ էնզաճըլարտա պուլունուր:

տիւրքեանը տըր. վէ հէր քիթապճը տիւրքեանընտա պուլունմադտէ տիր:

ՄԻԱՅԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ՀԱՅՈՑ ԴԻԵՑՈՒՄՆ

Երկասիրութիւն

ՏՕԲԻՕՐ ՎԱՀՐԱՄ Յ. ԹՈՐԳՈՒՄԵԱՆԻ

— — —

Ազգային առաջնակարգ բժշկներէն Մեծ. Տօքթօր Թորգոմեան էֆ. ի սոյն անգրաւիկ եւ օգտաշատ երկասիրութիւնը, որ Պաղատուան գեղեցիկ տըպագրութեամբ ու սիրուն դիրքով իւլա կընծայուի այս անգամ, իւր ընտիր պաբունակութեամբը եւ տուած մանրամասն ծանօթութիւններովը արժանի է իրաւամբ ամէն որդեսէր ծնողաց, ամէն լըրջամիտ մարդ ձեռք գտնուելու ըստ Միւրապօլի այն արդար տեսութեան, որ զըրին ճակատն ալ դըրմուած է, թէ «ճամարիտ մօր պարտքը ծնիլ չէ միայն, այլ եւ տածել եւ սնուցանել»:

Գրքին հատկութիւնն ալ, որպէս ծանուցուեցաւ լրագրաց մէջ, Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց յատկացեալ է ամբողջովին:

Կը վաճառուի ամէն գրաւաճառաց քով. կըրդոնատեղին է Հայոց Միաց. Ընկերութեանց գրասենեակը, Հալաթիւս Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցի:

Գին 3 դահեկան արծաթ

NEURALGIE ՆԵՎՐԱԼԻԱ

Ժի (պաշաղբօր), Միկիլէն (քէզալիք պաշաղբօր), ԳՐԱՆԲ ՏԷՍԹՈՒՄԱ (միտէ սանճօր), վէլ-հասըլ սինիթ տայիլ օլան հէր նէվի ֆէնալըզլար, Տօքթօր Cronier-նին Անթիլիէլուպիք նամ հապաւըլա տէֆ օլմադտա տըրլար: Գուլթուս 3 ֆրանգ տըր: Գուլթուլաւըն իւզէրլէրինտէ ֆապրիգանլարըն տամդալարը պուլունմասընա տիգ. գաթ էլլէմ տիր. — Տէրօսու Փա. րիստէ րիւ տըլա Մօնէտէ վազը 23 նիւմէթօ իւլէ միւրազգամ ԲՕՊԻԲԷ Robiquet, 23. Rue de la monnaie à Paris էնզալսանէսի օլուպ, վէ իսթանպուլ. տա Մէզըրի վէ գուլմանեասը էճ. զալսանէսիտէ պուլունմադտէ տիր:

ASTHME CATARRHE ԱՍԹՄ ԳԱԹԱՐԷ

Իշպու Լըվաուէթ Թիւպլէրին Իսթիմալիլէ, նէֆէս տարըլըլ վէ կէօ. քիւս սըքընտըսը անինտէ տէֆ օլմադտա տըր: — Պուշու ալան զաթ, գուլթուսու իւզէրլինտէ պուլունման Լըվաուէթ Իսթիլին պուլունմասընա տիգ գաթ իլլէ մէլի տիր. (գուլթուսու 3 ֆրանգ տըր) — Տէրօսու Փա. րիստէ րիւ. Մօնէտէ վազը 23 նիւմէթօ իւլէ մուրազգամ Բօպիքէ էճ. զալսանէսի տիր:

Պուրատա Մ. Գանճիւք պիւրատէրլէրին Պրիթանիք նամ քճա. խանէսինտէ պուլունմադտէ տիր: